

תימן

תימן לאיזה תימנים?

„נישאר עוד עשר שנים, אם יהיה צורך“ הכריז לפני שבוע גמאל עבדאלנאצר, כאשר נשאל על-ידי עתונאי אמריקאי מתי יעזוב הצבא המצרי את תימן. יהיו אלה, מן הסתם, עשר שנים בלתי נוחות במקצת.

לא לסתם תימנים. פעמיים התחייב נשיא מצרים, כי רצבאו יפנה את תימן במועד מסוים. פעמיים חלף המועד — והצבא המצרי לא עזב. לפי כל הסימנים, לא היו אלה הבטחות סרק, שמטרתן מלכתחילה היתה לרמות. בשתי ההודמנויות האלה, היה עבדאלנאצר סבור, כי אמנם אפשר היה לעזוב את תימן לתימנים.

אבל לא לסתם תימנים — כי אם לתימנים הרצויים לו, ובתנאים שייראו לו.

מסתי התחייבויות אלה — פעם בלחץ האו"ם והאמריקאים, פעם בהסכם ג'דה עם המלך פייצל — חזר בו ברגע המכריע, כאשר נידמה היה לו, שנוסיגה מצרית פירושה חיסול הרפובליקה והשתלטות סעודית.

החשבונות הגדולים של קאהיר. זרים הבקאים בענייני קאהיר, הסבירו לא פעם: אילו היה זה רק עניין של המישטר הפנימי בתימן, היה הצבא המצרי עוזב מוזמן. אבל תימן חשובה לעבדאלנאצר לא רק בשל עצמה. היא חשובה כבסיס לכל החלומות והתוכניות לדרום הערבי, לנפט הערבי, לכן הוא מוכן לשפוך לשם חיללים והון תועפות — כהשקעה לעתיד.

מתוך גישה זו, אין גם הצבא המצרי מנהל מלחמה פעילה בתימן, מזה למעלה משנתיים. כי לא ההשתלטות על האזורים ההרריים, בהם שולטים שבטי האימאם, מעניינת את קאהיר.

אולם החשבונות הגדולים של עבדאלנאצר אינם מעניינים את כל התימנים. יש המתנגדים להם באורח פעיל — אלה נמצאים במחנה האימאם, הממומן על-ידי פייצל. אבל יש גם רפובליקאים טובים, שאינם רוצים בשובו של האימאם לשלטון, ובכל זאת מתנגדים לתוכניות המצריות. בשבילם תימן היא ארץ מוכת גורל, הסובלת זו השנה הרביעית ממלחמה מתשה, והזקוקה לבינוי ופיתוח. לגביהם, אין בסיס מצרי, קרש קפיצה לכיבוש הדרום הערבי, לכשיגיע היום מועד.

השאיפה לעצמאות. עד לפני כחודש היה אל-עאמרי ראש ממשלת תימן. עבדאלנאצר הסכים למינויו, באחירת הפיוס של ג'דה, מתוך תקווה כי אפשר להגיע לידו שביחת-נשק עם הסעודים, ולבנות בתוך תימן מישטר רפובליקאי ידיוותי לקאהיר. כדי להקל על תמרון ההתקרבות, החזיק עבדאלנאצר את נשיא תימן הנאמן לו, עבדאללה אל-סלאל, בקאהיר.

אך ההסכם עם פייצל לא התממש, ואפשר היה להניח כי סדר-ההפסדה יבוטלו. אלא שאל-עאמרי, שנהנה מתמיכת השבטים הגדולים באזור הרפובליקאי, התנגד לשובו של אל-סלאל. במקביל, החל חותר לקראת עמדה עצמאית, שלא תהיה תלויה ברצון קאהיר. גישתו: ידיוות למישטר המהפכני המצרי ולמטרותיו הכלליות, תוך מתן חופש-פעולה לממשלה התימנית בענייני פנים וחרץ.

השאיפה לעצמאות לא מצאה חן בעיני קאהיר. עבדאלנאצר ראה בה צעד ראשון להינתקות תימן מהמחנה שלו, ונפילתה בדרגה תחת השפעת סעודיה. כשהעלה אל-עאמרי את הדרישה לפינוי הצבא המצרי ולקבלת ציוד צבאי ישירות ממוסקבה ולא דרך קאהיר — היה ברור שאין לאחות את הקרע. אל-סלאל חזר לצנעא תחת מישטר מצרי, אל-עאמרי וכל חברי ממשלתו פתחו לטוס לקאהיר — שם נעצרו כולם. במקומם מינה אל-סלאל את עצמו כראש-הממשלה ומפקד הצבא (נוסף על היותו נשיא) והחל בטיהור.

כיתת-היורים. השבוע התכנס בצנעא בית-משפט צבאי מיוחד. הישיבה היתה קצרה מאוד, ותוצאותיה קיצוניות: מתוך 12 קציני-צבא שהועמדו לדין על בגידה לטובת אמריקה, בריטיה וסעודיה, נידונו שבעה למות. הנותרים נשלחו למאסר ממושך.

כיתת-היורים היתה מוכנה עוד לפני התחלת המישפט. היא ביצעה את גור-הדין ביאוחיו בוקר עצמו. בין המוצאים-להורג: שר-לשעבר, ורמטכ"ל לשעבר. שניהם היו ידיוות של אל-סלאל, אך סירבו להצטרף לממשלתו. את החשבונות הישירים עם חסן אל-עאמרי לא יכול היה אל-סלאל לעשות באותה מהירות, כי הוא היה כלוא עדיין בקאהיר. לכן ביקש את הסגרתו. אם כבר טיהור — שיהיה מקיף.

רצח הלורד מוין בקאהיר על-ידי לח"י

מוסרט בימים אלה כסרם-תעמולה מצרי

רצח של רצח

מוין נופל

לצרכי ההסרטה. הבמאי בחר לתפקיד זה קצין-משטרה מצרי בדימוס, כי החליט ש"הוא דומה ללורד מוין שנרצח: אדום-פנים, ובעל שיער שיבה."

בקאהיר מסרטים בימים אלה במאי הרוץ סרט בשם רצח בשכונה המסוקטה. סרט זה נוגע לישראל, כי עלילתו סובבת סביב רצח הלורד מוין ב-1942, בידי שני לוחמי לח"י, שהוחדרו לשם כך לקאהיר.

אליהו חכים

כפי שיראו אותו מיליוני הצופים הערביים בייט ברחבי העולם. זה שחקן מצרי סוג ב', הנראה כרוע ויורה בלורד. לפי העלילה, ניסתה מחתרת ציונית לחטוף קצין מצרי, כדי לאלץ את השלטונות לשחרר את העצורים.

סיפורם של אליהו חכים ואליהו בית-צורי חרות בהיסטוריה של מלחמת השיחרור של ישראל. הוא יכול היה גם להיות חרות בתולדות מלחמת השיחרור של המרחב. כי השניים הצהירו בבית-המשפט המצרי, שהריגת הלורד האנגלי היתה צעד במלחמה נגד הכובש הזר — אותו כובש זר שהמצרים לחמו נגדו.

השניים גם הצהירו, כי נתפסו אך ורק מפני שלא רצו לפגוע בשוטר המצרי שרדף אחריהם. הוא ירה בהם, פגע באחד מהם — וכך נלכדו השניים. עמידתם הגאה הפכה אותם לגיבורים בעיני רוב המצרים. העלילה, והאהדה, יכלו לשמש נושא לתעמולה ישראלית נבונה — אילו היה בישראל מי שינהל תעמולה נבונה.

אך השניים „פורשים“. ואילו ממשלת ישראל לא ראתה מאז ועד היום את מלחמת השיחרור כמלחמה אנטי-אימפריאליסטית, וכראשית ההשתלבות במלחמת-שיחרור מרחבית. לכן לא ניצלה את עלילת השניים במלחמת-ההסברה שלה. להיפך: כאשר הוצע על-ידי סופרים ישראליים להפיק סרט על פרשה זו, רחה את ההצעה הממונה על עידוד הסרט הישראלי.

עתה עושים המצרים את אשר ישראל היתה צריכה לעשות לפני 10 או 15 שנה. אלה שהם ישתמשו בסרט לצורכי תעמולה הפוכה: תעמולה שמטרתה להוכיח, כי התנועה הציונית היתה מאז ומתמיד תנועה טרוריסטית. מוין לא יצוייר כדיקטטור הבריטי של המרחב, אלא כגינטלמן זקן. חכים ובית-צורי לא יוצגו כלוחמי-חרות, אלא כשליחים של מחתרת רצחנית, שכבר אז רקמה את מזימותיה לנישול העם הפלסטיני.

השומר חתפס את שני הישראלים יצא לפנסיה. הוא ישחק את עצמו.

המסור חכים (עומד) ובית-צורי הופיעו על שער העולם הזה (891), ציור השער נעשה לפי צילום מבית-המשפט בקאהיר.

החיקוי אליהו חכים ואליהו בית-צורי כפועל לי סלפון, שהצליליו לחדור לנג ה' ארסון הפופאר של לורד מוין ולרצוח אותו.